

ÅTGÄRDER SOM HÖJER TÅGENS PUNKTLIGHET

2019-11-13

Av: K2 Nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik

Med förbättrad tidtabellsplanering, tydligare instruktioner till resenärer på järnvägsstationerna och en järnväg som klarar vårt svenska klimat kan antalet avgångar som anländer i tid öka väsentligt, det visar Carl-William Palmqvist som disputerar med en avhandling om förseningar i Sveriges tågtrafik.

Allt fler i Sverige väljer att resa med tåg och antalet resenär har på 30 år mer än fördubblats. Med ökat fokus på klimatfrågan ser antalet resenärer som väljer att resa med tåg nu ut att öka i en ännu snabbare takt än tidigare, och alltfler avgångar är fullbokade.

Tyvänn drabbas tågtrafiken i Sverige av förseningar. Ett vanligt sätt att beskriva förekomsten av förseningar är hur stor andel av alla avgångar som anländer mer än fem minuter senare än beräknat. Ungefär 90 procent av alla avgångar anländer i tid enligt denna definition. Trots en stor trafikökning har tågens punktlighet varit ganska stabil under de senaste tio åren. Men eftersom andelen försenade tåg stabilt utgör 10 procent av alla avgångar innebär trafikökningen att antalet avgångar och resenärer som drabbas av förseningar hela tiden ökar. Det orsakar stor irritation, omfattande samhällskostnader och hotar en nödvändig fortsatt överflyttningen av trafik från väg till järnväg.

– De allra flesta förseningarna i tågtrafiken orsakas av små störningar, upp till någon minut. Flera sådana små störningar kan över en längre resa tillsammans ge en lång försening. De här små störningarna sker oftast på stationer där tåget ska stanna, men sedan inte kommer vidare i tid. Det är tydligt att tiden tågen ska tillbringa på stationen, uppehållstiden, systematiskt underskattas när man gör tidtabeller, säger Carl-William Palmqvist som är forskare vid Nationellt Kunskapscentrum för Kollektivtrafik, K2 och Lunds Tekniska Högskola, LTH.

Med hjälp av ny tillgänglig teknik kan planeringen av tidtabeller i stor utsträckning automatiseras. Då kan tidtabellsplanerarna på Trafikverket istället lägga mer tid på att systematiskt följa upp och förbättra de principer och riktlinjer som används för att göra tidtabeller.

Ytterligare en åtgärd som kan minska de störningar som uppstår på järnvägsstationen är att förbättra informationen till resenärerna, så att de vet var på perrongen de ska befinna sig för att enkelt och snabbt kunna kliva på tåget när det anländer.

För att höja tågens punktlighet måste både järnväg och tåg också anpassas efter vårt svenska klimat.

– Vinter, med kyla och snö, kommer knappast som en överraskning. Trots det orsakar både kyla och snöfall varje vinter omfattande förseningar i tågtrafiken. Med ett förändrat klimat måste den svenska tågtrafiken också anpassas för att bättre klara andra extremväder, som värmeböljor och skyfall, säger Carl-William Palmqvist.

Möjliga åtgärder för att till exempel förhindra förseningar orsakade av värmeböljor är att skugga och ventiler elektronik och signaler, så att de inte blir överhettade.

– De här åtgärderna löser inte alla järnvägens problem, men de kan väsentligt förbättra trafikens punktlighet, menar Carl-

William Palmqvist.

[Avhandlingen Delays and Timetabling for Passenger Trains \(länk till Lunds universitets forskarportal\)](#)

Carl-William Palmqvist, forskare vid Nationellt Kunskapscentrum för Kollektivtrafik, K2 och Lunds Tekniska Högskola, LTH, har disputerat med avhandlingen Delays and Timetabling for Passenger Trains.

Kontakt:

carl-william.palmqvist@tft.lth.se

070-438 57 37